

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Lähtökohta on tärkeä ja ajankohtainen ei pelkästään EU:n vaatimuksista vaan myös muuttuvasta maailmasta ja tietoturvasta johtuen.

Varsinkin vahva tunnistaminen ja ulkomaalaisten tunnistaminen ennen suomeen saapumista ovat keskusteluissa paljon esillä.

Tarkennettavaa teknisissä tavoitteissa, tietoturvassa ja tunnistuksen tasoihin liittyen.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Hyvä lähtökohta, mutta tekninen toteutus ja yleinen käyttöönotto saattavat vaatia enemmän työtä ja resursseja kuin mitä esityksestä voisi ymmärtää. Vapaaehtoisuus käyttöönotossa niin organisaatioilla kuin henkilöidenkin toimesta on tärkeää varsinkin käyttöönotossa tosin tässä kohtaavat organisaatioiden ja henkilöiden yhdenvertaisuus. Mikäli organisaatioilla ei yhtäläistä mahdollisuutta käyttöönottoon esimerkiksi resurssien takia saattaa myös henkilöiden välinen yhdenvertaisuus kärsiä.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

Tämä on todella tärkeä asia varsinkin maailmassa, jossa tullaan jatkossa suorittamaan eri tehtäviä fyysisestä sijainnista riippumatta mm. opiskeluihin tai työntekoon liittyen. Tunnistus tasojen tarkempi määrittäminen kriittistä sillä taso vaikuttaa suoraan henkilön oikeuksiin. Mikäli määritetyt tunnustus tasot jäävät alhaisiksi niin myös hyöty jää vähäiseksi ja täten myös mahdollinen halukkuus käyttöönottoon kärsii.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Käyttökohteet voivat olla vähäiset, joten käyttöönotto voi myös oletettavasti jäädä vähäiseksi.

Tulisi joko laajentaa käyttökohteita ja käyttötapoja tai mahdollisesti käyttää tilalla jotain jo olemassa olevaa tarpeellisin muutoksin.

Herää kysymys onko henkilökortti, passi, digitaalinen henkilöllisyys ja luonnollisen henkilön tunnistusväline kaikki yhtä aikaa tarpeellisia? Liian suuri määrä tunnistustapoja ja tunnisteita voi jopa mahdollisesti heikentää tietoturvaa joissakin tapauksissa, jos eri palveluissa pitää käyttää eri tunnistustapoja.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Hyviä ehdotuksia, mutta jos jo nyt on haasteita esim. poliisilla passien ja henkilökorttien luovuttamisen ja tarkistuksien kanssa niin uudet tunnistusvälineet ja tunnistustavat tulevat aiheuttamaan lisää resurssitarpeita, jotka olisi hyvä huomioida paremmin hyvissä ajoin jo etukäteen. Olisiko jollakin muulla julkisella taholla poliisin lisäksi mahdollista hoitaa kyseisiä tehtäviä joko heidän puolestaan tai heidän rinnallaan? Identiteetin muodostavat henkilön tiedot olisi hyvä lähtökohtaisesti turvata kotimaan sisälle ja vain henkilön erikseen hyväksyessä siirtää tarvittavia tietoja palveluntarjoajalle kotimaan ulkopuolelle. Tulevaisuudessa voi olla tarvetta siirtää joitakin tietoja EU ja ETA alueen ulkopuolelle asiakkaan pyynnöstä, joten olisiko järkevää paremmin määritellä mikä tieto ei tulisi poistua maasta, mikä tieto käytettävissä EU ja ETA alueella ja minkä tiedon voisi jakaa henkilön näin tahtoessa maailmanlaajuisesti. Varmin tapa varmistaa tietojen pysyminen maan sisällä on viranomaisen toimiessa palveluiden tuottajana. Ulkomaisten organisaatioiden ja julkishallinnollisten toimijoiden voi myös olla helpoin luottaa viranomaiseen palvelun tuottajana.

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

Lähtökohta on hyvä, mutta vaatii vielä tarkennuksia ja harkintaa määrityksiin liittyen. Joiltakin osin pitää päätöksien olla joustavia asioiden muuttuessa, mutta osa määrittelyistä pitää olla täsmällisempiä, jotta välttyään virheellisiltä tulkinnoilta esim. tunnistus tasoihin liittyen. Mikäli on olemassa riski, että tunnistus tasoja merkittäisiin virheellisesti nyt tai tulevaisuudessa johtuen eri tavasta tulkita säännöksiä voi tästä olla vakavia seurauksia.

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

Henkilötietojen luovutus kolmannelle osapuolelle voisi olla henkilön itsensä päätettävissä ja henkilön näin halutessa voitaisiin tiedot luovuttaa eteenpäin asiakkaan hyväksymiin kohteisiin.

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

Pitäisi huomioida paremmin ulkomaiset henkilöt, jotka eivät koskaan saavu suomeen, mutta työskentelevät suomalaisessa yrityksessä tai opiskelevat esim. suomalaisessa korkeakoulussa. Onko aina tarpeen vaatia henkilökorttia tai passia esimerkiksi ulkomaalaisen henkilön tapauksessa. Useista eri tunnistustavoista ja välineistä johtuvia ylimääräisiä kustannuksia henkilölle itselleen ja ylimääräisiä kustannuksia myös valtiolle. Onko tarvetta asettaa linkitys passiin tai henkilökorttiin?

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

Tulkinnoissa tulisi ottaa paremmin kantaa eri tunnistuksen tasoihin sillä monesti joudutaan toimimaan esim. keskitason tunnistuksien kanssa. Olisi hyvä olla tarkempi määrittely vahvan, keskitason, heikon ja puuttuvan tunnistuksen välillä.

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

Tulkintoihin selvennyksiä. Määritykset voidaan helposti tulkita väärin ja tällä tavoin aiheuttaa virheellistä yhteiskunnallista keskustelua.

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisjärjestystä koskevista kysymyksistä

Olisi järkevää lisätä joustavuutta tunnistukseen ja rekisteröintiin liittyen varsinkin eri viranomaisten välillä. Monesti on tärkeämpää saada edes keskitasoinen tunnistus vahvistettua alhaisen tunnistuksen sijaan, jonka ansiosta pystytään lisäämään organisaatioihin ja henkilöön itseensä kohdistuvaa tietoturvaa ja myös henkilöön kohdistuvaa tietosuojaa.

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

Pitää ottaa huomioon, että kun puhutaan henkilöiden identiteeteistä, tarvitsee henkilön tietojen turvallisuus ja tietosuoja olla ensisijaisena määrittävänä tekijänä ja kilpailukykyyn liittyvät seikat toissijaisena merkityksenä.

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

Kun mainitaan vahvan sähköisen tunnistamisen kehittyminen markkinaehtoisesti niin pitää ottaa huomioon, että ongelman voivat aiheuttaa nyt ja tulevaisuudessa erikoistapaukset, joita ei nähdä kannattavaksi liiketoiminnaksi ja tämän takia jäävät heikompaan asemaan. Tietoturva-vaatimukset voivat olla kirjavia ja pitäisi olla vähimmäisvaatimukset, jotta säästytään mahdollisilta ongelmista tulevaisuudessa. Tuki tulevaisuudessa ja tilanne, jossa yritykset eivät koe toimintaa enää kannattavaksi. Mitä tapahtuu palveluntarjoajille, joilla kyseisessä tilanteessa ole taloudellisesti mahdollista tehdä muutoksia. Jos ei synny tarpeeksi tarjontaa ja kilpailua varsinkin suomen sisällä voi kehitys jäädä vähäiseksi. Osa rekisterin tiedoista voisi olla järkevää pitää vain suomen sisällä ja näin ollen tämä vaikuttaa suoraan yrityksiin määrään, jotka voivat tarjota tuotteitaan. Jos tunnistratkaisun tarjoaja myydään, onko olemassa riski tietojen siirtymisestä taholle, jolla ei tulisi olla pääsyä tietoihin. Tiedot valtiossa, jossa kansallinen turvallisuus vaarantuu tai kyseinen valtio poistuu esim. EU:sta. Yhdenvertaisuus ja markkinaehtoinen liiketoiminta eivät aina kohtaa.

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

Ennen määrityksien tarkentumista on vaikeaa arvioida vaikutuksia.

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

Ilman tarkempaa erittelyä on vaikeaa ottaa kantaa euro määräisiin arvioihin. Mistä kyseiset arviot on saatu? Onko tarpeeksi otettu huomioon jatkokehitys, yleinen ylläpito, tietoturva, henkilöstö, toimitilat, konesalit, tunnistuksessa käytettävä laitteisto, tietoliikenne, muut tarkistuksiin liittyvät laitteistot, asiakkaiden muutospyynnöt ja henkilöstön koulutus tulevaisuudessa? Kannattaisiko tarkemmin määritellä, eritellä ja esitellä tulevia säästöjä käyttöönottoaiheessa ja tulevaisuudessa?

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

Resurssiin liittyen arviot vaikuttavat hieman alhaisilta.

Nykyisellään tunnistustapahtumiin liittyen mobiililaitteet parhaassa teoreettisessa tilanteessa voivat kilpailla nykyisten menetelmien kanssa, mutta todellisuudessa mobiililaitteen kanssa voi tapahtua monenlaisia joko lyhytkestoisia tai jopa pahimmassa tapauksessa tunnistuksen estäviä ongelmia. Mobiililaitteen kanssa on myös olemassa mahdollisuus väärinkäyttöksiin. Tulisiko jo nyt myös ottaa huomioon tulevaisuus ja mahdolliset tekoälyyn liittyvät uhkakuvat? Yhtenä hyvänä puolena digitaalisen henkilöllisyyden kanssa on paremmin ja varsinkin helpommin saatavilla oleva ajankohtainen tieto, jonka avulla voidaan välttää nykyhetkeä paremmin riskiä, että fyysinen asiakirja on esim. varastettu. Mikäli suomi.fi palveluun tehdään muutoksia voi tästä koitua kustannuksia riippuen muutoksista ja millä tavoin kukin palvelu suomi.fi tunnistautumista käyttää.

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

Vanhasta sähköisestä tunnistuksesta johtuva ympäristösäästö liittyen vähentyvään käyntiasioinnin tarpeeseen voi olla varsinkin pitkällä aikavälillä esitettyä suurempi. Päätelaitteiden ja tunnistusvälineiden ympäristönäkökulmasta olisi hyvä ottaa myös huomioon valtion taholta ohjaava toiminta verrattuna markkinaehtoiseen kehitykseen, sillä mitä tehokkaampaa käyttö ja mitä kohdistetumpi toiminta sitä pienempi kuormitus. Mahdollisuus paremmin seurata ympäristövaikutuksia ja ohjata myös tältä osin toimintaa.

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Ennen määräyksien tarkentumista on vaikeaa arvioida vaikutuksia. Joitakin mahdollisia vaikutuksia kirjattuna seuraavassa kohdassa.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määrärahaveikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisuilla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvoitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

Identiteettiin ja tunnistamiseen liittyen tietoturva, tietosuoja, henkilöiden tasa-arvoisuus ja käytettävyyden tulisivat olla tärkeimmät määrittävät tekijät. Kilpailuun liittyvien tekijöiden ei tulisi olla esteenä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvien asioiden kehitykselle.

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

Osittain vastaavat, mutta ennen asioiden tarkentumista ei voida arvioida millä tasolla eli jäävätkö saatavat hyödyt vähäisiksi. Mikäli saatavat hyödyt jäävät vähäisiksi voi tämä aiheuttaa palveluntarjoajilla haluttomuutta tehdä muutoksia kustannusten takia ja saatava hyöty jää kokonaan käyttämättä. Mitä laajempi palveluntarjoajien joukko ei sisällytä uusia tunnistautumistapoja niin sitä vähäisemmäksi jää myös halukkuus henkilöiden toimesta ottaa käyttöön digitaalinen henkilöllisyys.

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

Mikäli saadaan aikaisempaa helpommin suoritettua, vahva tunnistus on tällä vaikutusta varsinkin tietoturvaan ja tietosuojaan. Mikäli tunnistus on mahdollista tehdä varsinkin ulkomaalaisten henkilöiden kanssa jo heidän vielä olleessaan kotimaassaan nykyistä paremmin, voidaan tällä parantaa tuottavuutta, helpottaa henkilön asiointia ja lisätä mielenkiintoa suomalaisiin työnantajiin kuten myös oppilaitoksiin. Investointeja seuraa käyttöönottovaiheessa riippuen käyttöönotetuista menetelmistä ja muutoksien laajuudesta, mutta on mahdollista saada säästöjä pidemmällä aikavälillä. Kun tunnistus on helpompaa ja varmempaa syntyy tästä myös vähemmän ongelmatilanteita tunnistuksessa kuten kaksinkertaisia identiteettejä organisaatioiden kuten myös palveluiden välillä ja tällä tavoin voidaan helpottaa henkilöiden toimintaa kuten myös vähentää organisaatioiden resurssien tarvetta tunnistamiseen liittyen. Ulkomaalaisten opiskelijoiden tasa-arvoisuus opintoihin ilmoittautumiseen myös lisääntyy, jos opiskelijat saadaan tarpeeksi vahvasti tunnistettua jo kotimaassaan. Vahva tunnistus käyntiasioinnissa mahdollisesti nopeuttaa asiointia, lisää tietoturvaa, lisää tietosuoja ja turvaa molempia osapuolia.

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

Sähköisessä asiointissa pitäisi varmistaa kaikki palvelut, jotka tarjoavat sähköistä tunnistusta suomi.fi tunnistuspalvelunkautta, voiko muutoksista seurata ongelmia esim., kun henkilö ei halua luovuttaa tarvittavia attribuutteja tai tarjotaan muuta kuin vahvaa tunnistusta. Tulevaisuudessa kaikkiin palveluihin varmasti kohdistuu kustannuksia, mutta kustannukset voivat olla alhaisemmat tällä tavoin kuin muiden vaihtoehtoisten käyttöönottojen kohdalla. Tässä myös suuri vaikutus onko käyttöönotot kaikilta osin vapaaehtoisia, joka vähentää mahdollisia resurssitarpeita, mutta voi tosin heikentää tasa-arvoisuutta.

Käyntiasioinnissa:

- Laitteet ja niihin liittyvät verkkoyhteydet henkilöllisyyden tarkistukseen kaikille toimipisteille
- Toimipisteiden tietoturvaan liittyvät mahdolliset muutokset
- Ohjelmistojen asennukset
- Koulutus asiakaspalvelijoille
- Asiakaspalvelupisteitä eri paikkakunnilla, jonka ansiosta hallinta ja siirtymät voivat aiheuttaa ylimääräistä työtä
- Mikäli tunnistustapahtumasta pitää tallentaa tietoja nykyistä poikkeavasti voi tämä aiheuttaa järjestelmämuutoksia

- Pitääkö asiakaspalvelijoiden tunnistautua nykyisestä tilanteesta poikkeavasti ja tähän liittyvät mahdolliset kustannukset.
- Kaikkien edellä mainittujen muutosten suhteen ylläpito

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

Hyvät, tunnetut ja luotettavat tunnistuspalvelut voivat lisätä kuluttajien luottamusta palveluiden käyttöön ja olla kilpailukykyä parantava tekijä. Laajasti käytössä olevat järjestelmät vähentävät käyttöönotosta koituvia kustannuksia ja vähentävät käytettävyyteen kohdistuvia ongelmia. Vahva tunnistus vähentää väärinkäytöksistä koituvia kustannuksia. Korkeasta käyttömäärästä koituva ohjeistus ja kehitys helpottaa käyttöönottoa, ongelmatilanteiden selvitystä, tietoturvaan liittyviä muutoksia ja tulevaisuuteen kohdistuvista muutoksista koituvia kuluja. Nykyisellään tarjonta on hieman sekavaa ja luotettavuus ei ole aina välttämättä tarpeeksi korkealla tasolla.

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

Varmasti on vaikutusta, mutta identiteettien kohdalla pitää muistaa tärkeysjärjestys. Riippuen miten suunnitelmat toteutuvat ei ole kuitenkaan mahdotonta ajatella uusia toimintamalleja, joiden avulla synnyttää rinnalle uutta liiketoimintaa. Mitä paremmin määrittelyt järjestelmät ja tulevat rajapinnat sitä paremmat mahdollisuudet myös tulevaisuudessa yksityisen sektorin toimintaan.

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

Varmasti on vaikutusta, mutta identiteettien kohdalla pitää muistaa tärkeysjärjestys. Riippuen miten suunnitelmat toteutuvat ei ole kuitenkaan mahdotonta ajatella uusia toimintamalleja, joiden avulla synnyttää rinnalle uutta liiketoimintaa. Mitä paremmin määrittelyt järjestelmät ja tulevat rajapinnat sitä paremmat mahdollisuudet myös tulevaisuudessa yksityisen sektorin toimintaan. Nykyisellään tarjonta on hieman sekavaa ja luotettavuus ei ole aina välttämättä tarpeeksi korkealla tasolla.

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

Riippuen mihin suuntaan kehitys etenee voisi tällä olla merkitystä myös ulkomaisten yritysten tapaan tunnistaa käyttäjiä, jonka ansiosta tietoturvan taso korottuisi ja väärinkäytösten mahdollisuus vähentyisi. Osa ulkomaisista yrityksistä välttelee ulkomaankauppaa johtuen väärinkäytöksistä ja tämän ansiosta voisi tuotteiden saatavuus tulevaisuudessa parantua. Suomessa tehdyt ratkaisut vauhdittavat myös EU:n toimia ja voivat ohjata myös yleisellä tasolla toimintaa. Parantaa EU:n sisäistä kilpailukykyä.

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Ennen määräyksien tarkentumista on vaikeaa arvioida kaikkia vaikutuksia. Yleisesti muutokset varmasti parantavat yhdenvertaisuutta, mutta joiltakin riippuen ratkaisuista voi yhdenvertaisuus

myös vähentyä. Mainittaessa yhdenvertaisuus niin otetaanko kantaa vain luonnollisiin henkilöihin kohdistuvaan yhdenvertaisuuteen vaiko yleinen yhdenvertaisuus; esim. jollakin oppilaitoksella voi olla paremmat mahdollisuudet käyttöönottoon kuin toisilla. Tällöin periaatteessa kahdessa eri oppilaitoksessa opiskelevat luonnolliset henkilöt voivat myös olla eriarvoisessa asemassa. Yleisellä tasolla yhdenvertaisuus oletettavasti parantuisi nykyisestä tilanteesta.

Arvioitko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

Parantaa mahdollisuuksia, mutta voisi ehkä parantaa vielä ehdotettua enemmän. Parempi tunnistuksen taso vähentää väärinkäytöksiä, lisää tietosuojaa ja myös suojaa henkilöä alaikäisiin kohdistuvilta riskitekijöiltä. Jos voitaisiin käyttää alaikäisen henkilön tarkkaa ikää esim. sisällön esittämiseen hänen hyväksyessään tiedon siirron voisi tämän avulla tarkemmin määrittellä esitettävää sisältöä tulevaisuudessa. Osaan palveluista ei välttämättä ole tulevaisuudessa pääsyä, jos ei henkilöllisyyttä ole tunnistettu tarpeeksi vahvasti ja ikäryhmä alle 0–15-vuotiaat ovat erittäin laaja osajoukko varsinkin, kun otetaan huomioon ikä, jolloin lapset alkavat nykyisin palveluita käyttää. Laajeneminen voi aiheuttaa kustannuksia, mutta oletettavasti ikä on kuitenkin otettava huomioon palveluissa, joissa alaikäiset henkilöt voivat toimia, joten kustannukset olisivat hyvin perusteltavissa.

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

Mikäli saadaan aikaisempaa helpommin suoritettua, vahva tunnistus on tällä vaikutusta varsinkin tietoturvaan ja tietosuojaan. Mikäli tunnistus on mahdollista tehdä varsinkin ulkomaalaisten henkilöiden kanssa jo heidän olleessaan kotimaassaan nykyistä paremmin, voidaan tällä parantaa tuottavuutta, helpottaa henkilön asiointia ja lisätä mielenkiintoa suomalaisiin työnantajiin kuten myös oppilaitoksiin. Kun tunnistus on helpompaa ja varmempaa syntyy tästä myös vähemmän ongelmatilanteita tunnistuksessa kuten kaksinkertaisia identiteettejä organisaatioiden kuten myös palveluiden välillä ja tällä tavoin voidaan helpottaa henkilöiden toimintaa kuten myös vähentää organisaatioiden työkuormaa tunnistamiseen liittyen. Ulkomaalaisten opiskelijoiden tasa-arvoisuus opintoihin ilmoittautumiseen myös lisääntyy, jos opiskelijat saadaan tarpeeksi vahvasti tunnistettua jo kotimaassaan. Digitaalinen identiteetti voi myös helpottaa tilannetta sen jälkeen, kun henkilö on palannut takaisin kotimaahansa, mutta käyttää edelleen suomalaisen organisaation palveluita tai joskus esim. aloittaa uudet opiskelut toisessa oppilaitoksessa, tähän tosin vaikuttaa millä tavoin tunnistus suoritetaan ja millä tavalla tunnistusväline pysyy voimassa kuten myös, miten voimassaolon voi uusua. Suomalaisessa yrityksessä työskentelevä ulkomaalainen henkilö uutta työpaikkaa etsiessään voi paremmin huomioida muut suomalaiset työnantajat, kun tunnistus on jo tehty ja identiteetin vahvistus on tehty helpoksi.

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

Ehdotettujen ratkaisujen oikealla toteutuksella pystytään lisäämään kaikkien osapuolten tietoturvan tasoa ja yleistä henkilöihin kohdistuvaa tietosuojaa nykytilannetta paremmalla tavalla. Mekanismit, joiden avulla tietoturva ja tietosuoja toteutuvat tulisi mahdollisesti määrittellä tarkemmin ja selvemmin, jotta ei jää sijaa väärille tulkinnoille. Joustavuus pitää ottaa huomioon, jotta ei rajoiteta

mahdollista tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistuvaa kehitystä. Raskaat, vaikeasti toteutettavat, epäselvät ja joustamattomat ratkaisut voivat vähentää käyttöönotto halukkuutta.

Muut kommentit

Mahdollisuus henkilön vahvan tunnistuksen rekisteröintiin valtion ulkopuolella esim. suurlähetystössä, jotta henkilö voitaisiin tunnistaa vahvasti jo ennen maahan saapumista ja myös mahdollisesti maasta poistumisen jälkeen tarpeen sanellessa.

Henkilön valtuuttama yksilöimätön tieto ja mittarit toiminnan kuten myös tulevaisuuden kehityksen ohjaajina. Onko tarpeellista ehdotuksessa esittää, ettei ole mahdollisuutta siirtää kolmannelle osapuolelle tietoja. Mahdollisuus tulevaisuudessa synnyttää liiketoimintaa henkilön ehdoilla.

Mikäli henkilöltä ei tulevaisuudessa löytyisi fyysistä tunnistusvälineitä niin miten henkilöllisyys todennettaisiin esim. onnettomuus tai sairastapauksessa? Tulisi huomioida tilanne, jossa henkilöt tulevaisuudessa tottuvat paremmin käyttämään digitaalisia tunnistus- ja maksuvälineitä ja eivät välttämättä enää kannan fyysistä tunnistusvälinettä mukanaan. Mobiililaitteella jokin tieto esim. laitteeseen sidottu numero, joka voitaisiin lukijan avulla yhdistää henkilöön tietoturvallisesti. Tämä tieto voisi olla näkyvissä aina vaikka laite olisi lukittu itse täytettävien ICE tietojen tapaan ja tieto näkyisi automaattisesti heti ohjelmiston käyttöönoton yhteydessä, mutta olisi haluttaessa otettavissa pois käytöstä? Kyseisellä tavalla voisi olla myös mahdollista saada laite katoamistilanteessa palautettua oikealle omistajalleen.

Kriittisissä tunnistuspalveluissa ei tulisi esiintyä katkoja. Henkilöllisyyden ollessa kyseessä on olemassa tilanteita, joissa henkilöllisyys on saatava nopeasti ja korkealla tarkkuudella varmistettua ja tämä voisi olla paremmin huomioitu ehdotuksessa.

Hyvin suunniteltu ja helposti käyttöönotettava vahva tunnistus lisää yhdenvertaisuutta myös organisaatioiden välillä riippumatta organisaatioiden koosta täten lisäten myös pienempien organisaatioiden kilpailukykyä.

Mitä helpommin henkilö voi hallita omia tietojaan sitä paremmin tietosuoja toteutuu ja tämä myös mahdollisesti vähentää resurssitarvetta organisaatioissa GDPR liittyen.

Digitaalinen henkilöllisyys ja tunnistautuminen avaavat ovia toimia ulkomailla tulevaisuudessa nykyistä helpommin ja turvallisemmin.

Digitaalinen henkilöllisyys voi edistää ja helpottaa kansainvälistä yhteistyötä monilla eri aloilla esim. tutkimustyössä kuten myös avointa ja luotettavaa yhteistyötä varsinkin projekteissa, jotka toimivat ilman rahallisia resursseja.

Miksi digitaalisen henkilöllisyyden voimassaolo pitää olla sidottu henkilökorttiin tai passiin? Digitaaliseen henkilöllisyyteen liittyvät tiedot ovat oletettavasti helpommin päivitettävissä järjestelmien välityksellä kuin fyysisten asiakirjojen tiedot, joten miksi sidottu toisiinsa?

Miksi ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline ja luonnollisen henkilön tunnistusväline olisi tarkoitettu käytettäväksi vain sähköisessä asiointissa?

Onko VTJ-lain 11 a §:n mukainen henkilön yksilöintitunnus sama asia kuin tuleva rinnakkainen henkilötunnus?

Oikealla tavalla yksilöidyt vahvaan tunnistukseen perustuvat luotettavat ratkaisut voivat helpottaa elämää, sillä henkilöt voivat määritellä kenelle tietojaan jakavat nykytilannetta paremmin. Tulevaisuudessa henkilöt voisivat halutessaan sovittua korvausta vastaan jakaa tietojaan eri palveluiden välillä tilanteen ja tarpeen mukaan. Tähän liittyvä uusi luotettavampi liiketoiminta ja tarkempi tutkimusdata.

Mikäli luotavat ratkaisut eivät ole kattavia tulee palveluntarjoajien luoda ja ylläpitää vaihtoehtoiset menetelmät henkilöille, jotka eivät ole Suomessa ja/tai järjestelmän kautta tunnistettavissa. Tämän

takia palveluntarjoajien vaihtoehtoiset toteutustavat monimutkaistavine vaatimuksineen ja kustannuksineen vaativat erillistä suunnittelua ja myös tästä koituu erillisiä kustannuksia. Mahdollisia ongelmatilanteita kun henkilöllä oikeus palveluumme, mutta ei mahdollisuutta sähköisen identiteetin käyttämiseen ja todentamiseen, koska henkilökohtaiset ominaisuudet estävät, varallisuus, kotimaansa omat palvelut estettyinä, roolin väliaikaisuus, yms.

Resilienssi, eli huolehtiminen siitä, ettei olla ennalta rajatun alustan, sovelluksen, käyttöjärjestelmän tai palvelun varassa, varsinkaan sellaisen, joka ei ole omassa tai suomalaisen julkisen viranomaisen selkeässä hallinnassa. Oltava mahdollisimman joustava ja lähes välitön paluumahdollisuus toteutuksiin, jotka eivät ole riippuvaisia kansainvälisistä yhteyksistä, palveluista tai alustoista, tai yleensäkin toiminnoista, jotka eivät ole julkisen palvelun tuottajan omin toimin turvattavissa. Jälkimmäinen elintärkeää vaikkapa kansainvälisissä kriisitilanteissa tai kansallisen kriisin harmaassa vaiheessa. Julkisen palvelun saamisen estyminen ei saa tulla helpoksi toteuttaa.

Mikäli ei ole mahdollisuutta tunnistaa henkilöä vahvasti olisi hyvä sopia selkeät määrittelyt miten esim. korotetusti tunnistetun käyttäjän kanssa tulisi menetellä. Organisaatioiden mahdollisesti lisätessä tunnistuksen tason tunnistustapahtuman yhteydessä voidaan myös tällä tavoin parantaa nykyistä tietoturvan tasoa varsinkin tilanteissa, joissa vahva tunnistus ei onnistu ja määritellä paremmin oikeuksia eri järjestelmien kuten myös palveluiden käyttöön.

Mikäli ulkomainen henkilö ei pysty tunnistautumaan vahvasti suomen ulkopuolella niin miten hän pääsee käsiksi omiin tietoihinsa tilanteessa, että kyseiset tiedot vaativat vahvan tunnistuksen? Ulkomainen opiskelija lähdettyään suomesta tilanteessa, että hänen digitaalinen henkilöllisyytensä voimassaolo on päättynyt ja hänen pitäisi päästä käsiksi oppilashuoltoon liittyviin tietoihinsa, miten tulisi toimia ja mitä mahdollisuuksia on harkittu vahvan tunnistuksen voimassaolon jatkamiseen suomen ulkopuolella?

Kola Jukka
Turun yliopisto

Våg Hans
Turun yliopisto